

Onderwerp: Vaststellingsovereenkomst Rail Terminal Gelderland

Kenmerk:
2025-021214

Nummer.

Elst, 8 april 2025

AAN DE RAAD

1. Voorstel

- De Vaststellingsovereenkomst (VSO) ter consultatie bespreken in uw Raad van 20 mei 2025
- Kennismaken van het voorgenomen besluit van het college van burgemeester en wethouders om de bijgevoegde Vaststellingsovereenkomst te ondertekenen.
- Kennismaken van bijgevoegde brief aan gemeente Nijmegen.
- Kennismaken van samenhangend proces Knoop 38 en proces verplaatsing railemplacement.

2. Inleiding

Uw Raad is reeds geïnformeerd over het beëindigen van het proces rondom het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) en de komst van de Rail Terminal Gelderland (RTG).

Ons college hecht er, gelet op de planologische historische context ten aanzien van het PIP en hieruit voortgekomen motie, u in gesprek actief te consulteren over de afronding van dit proces en de met de provincie Gelderland en Nijmegen te maken afspraken vervat in bijgevoegde vaststellingsovereenkomst.

Daarnaast vragen wij u kennis te nemen van het samenhangend proces Knoop 38 en pre-verkenning verplaatsing Railemplacement Arnhem.

3. Doel en beoogd effect

Met aangaan van voorliggende vaststellingsovereenkomst komt het planologisch proces Provinciaal Inpassingsplan Rail Terminal Gelderland tot een einde en worden provinciale middelen voor inzet van verkeersmaatregelen in Knoop 38 alsmede gebiedsmaatregelen veiliggesteld.

4. Argumenten

De provincie en gemeente Overbetuwe zijn over de gevolgen van het niet doorgaan van de Rail Terminal Gelderland in overleg gegaan. Dit heeft erin geresulteerd dat het college nu komt tot beëindiging van de overeenkomsten die eerder hierover met de provincie zijn gesloten. Als afronding daarvan is bijgevoegde Vaststellingsovereenkomst (VSO) overeengekomen.

Met deze VSO komt een einde aan een slepende planologische procedure en afrondende onderhandelingen. Door de afspraken kan een gefaseerde aanvang gemaakt worden met uitvoering van beoogde verkeersmaatregelen. Hierover wordt u eind tweede, begin derde kwartaal nader geïnformeerd.

Mocht uw raad negatief adviseren over de VSO dan betekent dat het onderhandelingsresultaat definitief van tafel is. Zie onder 'kanttekeningen'.

De belangrijkste afspraken van de Vaststellingsovereenkomst zijn:

- Er komt geen railterminal. Alle afspraken (3 overeenkomsten) voor de gemeente om daar medewerking aan te verlenen, komen te vervallen.
- De provincie trekt het vastgestelde Provinciaal Inpassingsplan (PIP) echter niet in. Het PIP behoudt derhalve zijn rechtskracht. Mocht echter alsnog op basis van het PIP een ontwikkeling worden gerealiseerd, dan betaalt de provincie aan de gemeente alsnog een bedrag van € 4.235.640,00 voor gebiedsmaatregelen.
- Provincie en gemeente onderschrijven nog steeds de realisatie van verkeerskundige ontwikkelingen rondom Knoop 38. De provincie is bereid aan de gemeente Overbetuwe 8 miljoen euro te betalen als zij met de gemeente Nijmegen tot een Samenwerkingsovereenkomst komt over een reeks van maatregelen voor Knoop 38. Dit geld komt de gemeente Overbetuwe toe als bijdrage in eventuele maatregelen op Nijmeegs grondgebied <in belang van de gemeente Overbetuwe (ic. ontsluiting Oosterhout en Park 15)>. Het college heeft deze intentie inmiddels uitgesproken aan het gemeentebestuur van Nijmegen, zie bijgevoegde brief.
- De provincie stemt in met de planologische ruimte voor de bouw van woningen teneinde buurtschap Reeth / Eimeren te faciliteren. Er komen geen zonneparken op gronden in het gebied van de Rail Terminal.
- De provincie stelt aanvullend €2 tot 3 miljoen euro beschikbaar voor fietsmaatregelen binnen de scope van Knoop 38.

Rol gemeente, interactie en initiatiefnemer

De gemeente Overbetuwe krijgt een actieve rol in de uitwerking en realisatie van diverse verkeersmaatregelen binnen de scope Knoop 38 op haar grondgebied. Er is inhoudelijke, financiële en bestuurlijke samenhang met maatregelen in Nijmegen en regionale / provinciale belangen. Daarom zal een samenwerkingsovereenkomst Knoop 38 worden opgesteld met een realisatiestrategie, rollen en taken van beide gemeenten.

Met deze financiële afspraken kan uw raad en college een verder vervolgproces vorm en inhoud geven en na vervolgbesluitvorming overgaan tot realisatie van eerste verkeerskundige maatregelen. Wij verwachten u eind tweede, begin derde kwartaal hierover te informeren.

Consequenties

Met deze VSO wordt voldaan aan de raadsmotie van 24 februari 2024;

We geven het college opdracht om bij GS EN PS van de provincie GELDERLAND aan te dringen op:

- 1. het behoud van de gereserveerde provinciale middelen van 8 miljoen euro voor de noodzakelijke herinrichting van afslag 38 op de A15;*
- 2. het behoud van de gereserveerde 4,5 miljoen euro voor landschapsversterking van het gebied rond Knoop 38;*
- 3. het gelijkwaardig en actief betrekken van Overbetuwe bij een onderzoek en vervolgproces naar de mogelijke verplaatsing van het emplacement Arnhem-Oost naar de locatie RTG in een integrale gebiedsontwikkeling Knoop 38;*
- 4. een coördinerende rol van de Provincie bij het vervolgproces naar een mogelijke verplaatsing van het spooremlacement Arnhem-Oost naar de locatie RTG;*
- 5. en dit alles zo veel mogelijk in samenwerking te doen met de gemeenten Nijmegen en Arnhem en de Groene Metropoolregio.*

5. Kanttekeningen en risico's

Het college wil pas overgaan tot definitieve ondertekening van de vaststellingsovereenkomst ter beëindiging van het planologisch proces Provinciaal Inpassingsplan Rail Terminal Gelderland na consultatie van uw Raad.

Onderhandelingen zijn afgerond conform de motie 'Behoud Provinciale middelen voor afslag 38 en groei in balans'. Voorliggende VSO is het ultieme bod vanuit de provincie Gelderland. Risico van niet aangaan van de VSO is dat geldmiddelen definitief wegvallen. De VSO is dan van tafel en de huidige overeenkomsten blijven van kracht. Dan kan worden overwogen om de gelden van 4,5 mln (minus kosten) gebiedsmaatregelen via een juridische procedure te gaan verkrijgen die de provincie heeft aangekondigd bij niet aangaan van de VSO.

Inhoudelijk betekent het niet ondertekenen van de VSO dat verkeersmaatregelen niet kunnen worden getroffen.

Samenhangende processen

Proces Knoop 38

Het verkeerskundig en civieltechnisch proces rondom Knoop 38 is in volle gang. Urgenties - doortrekken van de A15, het niet doorgaan van de Railterminal Gelderland, de aanleg van hoogwaardige fietsverbinding Veluwe-Waalpad - maken dat voortvarend en in constructief overleg met gemeente Nijmegen, de provincie en de Groene Metropoolregio wordt toegewerkt naar een verkeerskundig samenhangend pakket van maatregelen. De scope van het project Knoop 38 loopt vanaf zuidkant Elst inclusief de rotonde Olympiasingel tot aan de rotonde Keizer Hendrik VI singel in Nijmegen. De in de Vaststellingsovereenkomst aangegeven 8 miljoen euro en de aanvullend toegezegde 2 tot 3 miljoen euro voor de fietsverbinding komen ten goede aan deze maatregelen.

We informeren u later, eind tweede, begin derde kwartaal over haalbaarheid, varianten, afwegingen, realisatiestrategie, programmering en financiering.

Onderzoek naar verplaatsing Railemplacement Arnhem

In opdracht van gemeente Arnhem, i.s.m. ministeries Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Infrastructuur en Waterstaat en de Groene Metropoolregio werkt Movares / Rebelgroup aan een pre-verkenning om het goederenspooremlacement uit Arnhem te

verplaatsen. Bij verplaatsing van het emplacement kan deze plek geschikt gemaakt worden voor woningbouw, als onderdeel van de grootschalige woningbouwlocatie 'Spoorzone Arnhem-Oost'. Die locatie is opgenomen in de Verstedelijkingsstrategie voor de Groene Metropool Regio (GMR), het Regioarrangement GMR en het Novex Ontwikkelperspectief. De provincie heeft in deze geen coördinerende rol, maar volgt het proces van nabij.

Wij zijn op 1 april jl. telefonisch door de bestuurlijk opdrachtgever geïnformeerd over de laatste stand van zaken. De pre-verkenning nadert haar einde. Hierin is gekeken naar verplaatsen van het NS- en ProRail deel. Bij ProRail gaat de voorkeur uit naar bestaande emplacementen, voor NS worden nieuwe locaties bekeken. Er komt een verdiepende verkenning voor een 5 tal locaties. De locatie Valburg-RTG is in de eerste pre-verkenning meegenomen, maar wordt niet nu verder verkend maar wordt gezien als terugval optie. De verdiepende verkenning moet in het najaar 2025 afgerond zijn. Zodra het rapport met de resultaten van de voorverkenning bekend is, wij verwachten in april, zullen wij de raad informeren en een advies geven hoe hierop te reageren.

6. Financiën

Dankzij deze financiële afspraken, en de voor gemeenten Overbetuwe en Nijmegen beschikbare gelden, zie hierna, kan nu gestart worden met de uitwerking van de verschillende verkeerskundige maatregelen. Uitvoering van deze maatregelen zal gefaseerd tot stand komen.

Voor het totale (multi) project is er nog geen volledige dekking. Dit geldt vooral voor het viaduct / op- en afritten en fietsvoorzieningen. De samenwerkende partners - provincie, Groene Metropoolregio, gemeenten Overbetuwe en Nijmegen - hebben afgesproken de handen ineen te slaan om zich in te spannen aanvullende dekking te organiseren (zonder dat er sprake is van een resultaatsverplichting)..

Per 1-1-2020 was de bijdrage voor de realisatie van knoop 38 voor de overheden op basis van een investeringsraming van € 27,9 mln.

Bijdrage			
Gemeente Overbetuwe	€	7.200.000	25,8%
Gemeente Nijmegen	€	8.400.000	30,1%
Provincie Gelderland	€	8.000.000	28,7%
Rijk	€	4.300.000	15,4%
	€	27.900.000	

De provinciale bijdrage van 8 miljoen euro wordt ingezet voor de maatregelen binnen de scope Knoop 38. Voor dit project is vanuit de gemeente Overbetuwe is per 31-12-24 een bedrag beschikbaar van € 6.676.989, dit is samengesteld uit:

Gevormde betemmingsreserve Afslag 38	€	4.500.000	
Extra krediet (opgemaakt in begroting 2021)	€	4.000.000	
			€ 8.500.000
Grondverwerving	€	436.199	
Infra kosten	€	2.858.981	
Plan-en VTU kosten	€	1.322.842	
			€ -4.618.022
Ontvangen subsidies en bijdragen			€ 2.795.010
Nog beschikbaar per 31-12-2024			€ 6.676.989

Het verschil tussen het gemeentelijk aandeel van € 6.7 mln. per 31-12-24 ten opzichte van € 7,2 mln. per 1-1-2020 heeft betrekking op de gemaakte plankosten over de jaren 2020 t/m 2024 ad. € 0,5 mln. Hierin is ook opgenomen, het financieel aandeel van de historische plankosten t/m 2024 dat voor Overbetuwe komt met het aangaan van deze vaststellingsovereenkomst ad. € 260.600.

Duurzaamheid

- Energietransitie
- Circulaire Economie
- Klimaatadaptatie

7. Vervolg

Planning

De Raad zal eind tweede, begin derde kwartaal geïnformeerd worden over het vervolg gesprek.

Communicatie

Publiekssamenvatting (afgestemd met de provincie)

Op 22 januari 2024 hebben Gedeputeerde Staten (GS) besloten om de Railterminal niet aan te leggen. Met de gemeente Overbetuwe is sindsdien overleg gevoerd over de afronding van het project en zijn nieuwe afspraken in de vorm van een vaststellingsovereenkomst gemaakt. Gedeputeerde Staten hebben besloten deze vaststellingsovereenkomst met de gemeente Overbetuwe aan te gaan. Met deze vaststellingsovereenkomst vervallen alle afspraken die eerder over de inpassing van de Railterminal, die dus niet zal worden gerealiseerd, zijn gemaakt.

Op grond van de nieuwe afspraken in de vaststellingsovereenkomst stellen GS in totaal € 8 miljoen beschikbaar voor doorstromingsmaatregelen voor alle verkeer, waaronder fiets- en voetgangersvoorzieningen en hoogwaardig openbaar vervoer voor knoop 38. Dit is de verbinding inclusief de rotonde Olympiasingel in Elst tot de Keizer VI-singel in Nijmegen. De gemeente Overbetuwe en de gemeente Nijmegen hebben afspraken gemaakt over de verdeling en inzet van deze middelen. GS dragen voorts 2 tot 3 mln euro bij aan het realiseren van het VeluweWaalpad binnen het projectgebied Knoop 38 en zullen geen zonneparken realiseren op de gronden in het gebied van de Railterminal die provinciaal eigendom zijn. Onder voorwaarden hebben GS voorts ook geen bezwaar tegen het

